

دست بزن زود بگو

بهاره میرزاپور*
عکاس: فاطمه میرزاپور

شرح کلی

این فعالیت از یک فعالیت سنتی به نام «دست بزن، زود بگو» الهام گرفته شده است. نوع سنتی آن این طور است که ابتدا یک دیوار که رو و اطراف آن اشیای متفاوتی قرار دارد انتخاب می شود. فعالیت کنان، مقابل آن در یک ردیف می ایستند. هر زمان مربی شروع فعالیت را اعلام کرد، نفر اول به سمت دیوار می دود، دستش را به یکی از اشیای می زند و نام آن را می گوید. پس از آن نفر دوم به سمت دیوار می دود، نام شیء اول را به همراه شیء دیگری می گوید و فعالیت به همین صورت پیش می رود تا کل اشیای توسط همه فعالیت کنان نام برده شوند. اکنون به این فکر کنید که می توانیم به جای اشیای، مفاهیم درسی را روی دیوار قرار دهیم و با این فعالیت، کلاس درس را به بستر شادتری برای یادگیری تبدیل کنیم.

مقدمات اولیه فعالیت

پس از اتمام تدریس، با کمک دانش آموزانتان، مفاهیم درس را به دسته های کلی تقسیم و برای آن ها نام تعیین کنید.

* معلم مطالعات اجتماعی و تفکر متوسطه اول
منطقه ۴ آموزش و پرورش شهر تهران

مقدمه

یکی از کارهای مهمی که می توانیم در تدریسمان انجام دهیم این است که کل مفاهیم درس را به یک نقشه کلی تبدیل و آن را با دانش آموزان مرور کنیم. فعالیت این شماره به ما کمک می کند این کار را با کمک دانش آموزان انجام دهیم و لحظه های خلق دانش شادتری برای آن ها بسازیم.

نام فعالیت: دست بزن، زود بگو

هدف: کمک به بهبود تمرکز در یادگیری درس، ایجاد شور و نشاط در کلاس، رشد خلاقیت

رده سنی: دوره دوم دبستان و پایه هفتم
ابزار: دیواری که بتوان روی آن کاغذ نصب کرد یا چسباند؛ کاغذ سفید به تعداد دانش آموزان.

مدت: یک ساعت

فضای اجرا: یک کلاس بزرگ، نمازخانه یا سالن ورزشی

مثال

مبحث «کسر» در «ریاضی»: جمع و تفریق کسرها، ضرب کسرها، تقسیم کسرها، محاسبات با کسر
 مبحث «فعل» در «فارسی»: از نظر زمان: گذشته، حال و آینده
 مبحث «اسم» در «عربی»: مذکر و مؤنث، مفرد و منثنی و جمع، متصرف و غیرمتصرف، معرفه و نکره، و مبنی و معرب
 مبحث «ماده» در «علوم»: گاز، جامد و مایع
 سپس براساس تعداد دسته‌بندی‌های انجام شده، دانش‌آموزان را گروه‌بندی کنید. هر موضوع را روی یک برگه بنویسید و به یک گروه بسپارید. به تعداد اعضای هر گروه به آن‌ها برگه بدهید و از آن‌ها بخواهید مراحل زیر را سپری کنند:

۱. ابتدا با هم گفت‌وگو کنند و تمام مفاهیم درس مورد نظر را که با موضوع خودشان مرتبط است، شناسایی و آن‌ها را یادداشت کنند.
۲. هر کدام، روی یک برگه، یکی از مفاهیم را با یک نماد نشان بدهد یا نقاشی کند. یا همگی با هم برای کل موضوع خود شعر بسرایند و هر کدام یک بیت از شعر را روی یک برگ کاغذ بنویسند. یا برای موضوعشان یک داستان بنویسند و بخش‌های داستان را روی کاغذهای مجزا نقاشی کنند. لازم است حواستان به ترتیب مفاهیم باشد.

نحوه فعالیت

هر گروه کاغذهای خود را به ترتیب روی بخشی از دیوار در کنار هم نصب کنند. همه اعضای گروه، با فاصله مناسب از دیوار، مقابل آن بایستند. با اعلام موضوع از طرف گروه و فرمان شروع فعالیت از طرف معلم، نفر اول به سمت دیوار بدود و یکی از مفاهیم را اعلام کند و آن را روی دیوار نشان دهد. اگر شعر سروده‌اند، می‌تواند بیت اول شعر را و اگر داستان نوشته‌اند، قسمت اول داستان را بخواند. پس از او، نفر دوم به سمت دیوار بدود و ابتدا مفهوم نفر اول و سپس یک مفهوم دیگر را نشان دهد یا ادامه شعر و داستان را بخواند.

فعالیت آن‌قدر ادامه پیدا کند که تمام اعضای هر گروه، همه مفاهیم موضوع مورد نظر را بیان کنند و تمام گروه‌ها کل موضوع خود را فعالیت کنند.

در حاشیه فعالیت

- مجموع کارهای دانش‌آموزان نقشه‌ای کلی از درس می‌سازد که می‌توان آن‌ها را در مجله مدرسه چاپ کرد.
 - می‌توان فعالیت را، هم برای یک فصل کامل و هم به صورت مرحله‌ای، برای درس‌های هر فصل اجرا کرد. در حالت دوم، به جزئیات بیشتری پرداخته می‌شود و نقشه دقیق‌تری ایجاد می‌شود.
 - این فعالیت شیوه‌ای جذاب برای برگزاری امتحان کلاسی از یک فصل کامل هم هست.